

විවිධ ප්‍රයෝජන ගෙනදෙන දේශීය ශාක විශේෂයන්ගේ ඖෂධීය භාවිතය

උපාලි පිලිපීටිය

අධ්‍යක්ෂ

ආයුර්වේද පර්යේෂණ ආයතනය

තාචිත්ත

මහරගම

විවිධ දේශීය වෛද්‍ය ක්‍රමයන් තුළ ඖෂධීය ද්‍රව්‍ය පිළිබඳව සුරක්ෂිතව ඇති දැනුම් සම්භාරය අති විශාලය. ජන හිසග්වේදය යනු, විවිධ ජනවාර්ගික කොටස් අතර ඇති ඖෂධීය ද්‍රව්‍ය පිළිබඳව ගැඹුරට යන විෂයයි. විවිධාකාර ප්‍රයෝජන ගෙන දෙන විවිධ වූ ශාක විශේෂයන් පිළිබඳව, පුරාණ ආයුර්වේද වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයෙහි විශාල වශයෙන් කරුණු සඳහන් වෙයි. ශාකයන් වැටෙන පරිසරය, වගා කිරීමේ ක්‍රම, පොහොර යෙදීම සහ ආහාරමය, ඖෂධීය සහ අලංකරණය වැනි විවිධ ප්‍රයෝජන යනාදිය සම්බන්ධ කරුණු සමුදායක් පුරාණ පොත්පත් වල අඩංගුව ඇත.

ඖෂධීය වශයෙන් හෝ වෙනත් ආකාරයන්ගෙන් මෙම ශාකයන්හි ඇති චරිතාකම පිළිබඳව මහජනයා තුළ දැනුමක් නොමැතිවීම නිසා ඒවාට විශාල තර්ජනයක් එල්ලවී පවතී. ඖෂධීය ශාක වැවීමෙන් දැව, සත්ව ආහාර, අලංකරණය පරිසරය කෙරෙහි ඇතිවන යහපත් බලපෑම යනාදියට අමතරව මුදල් උපයාගත හැකි ආකාරය පිළිබඳව ඔවුන් දැනුවත් කිරීම අපගේ යුතුකමයි.

පහත සඳහන් දේශීය ශාක විශේෂ ආයුර්වේද ඖෂධ වශයෙන් පුළුල් වශයෙන් භාවිතාවේ. එහෙත්, මේවා ප්‍රමාණවත් තරම්

නොතිබීම නිසා ඇතැම් වර්ග අගතා විදේශ විනිමය වැය කරමින් ඉන්දියාවෙන් ආනයනය කරනු ලැබේ. මෙම ශාක විශේෂයන් වගා කිරීමෙන්, ස්වයං රැකියා අවස්ථා සැපයෙන අතරම ඖෂධ නිෂ්පාදකයන්ට උසස් තත්වයේ අමු ද්‍රව්‍යයද ජනතාවට වෙනත් බොහෝ ප්‍රතිලාභ ද ලැබෙනු ඇත.

Santalum album L.

- කුලය : Santalaceae
- සංස්කෘත නම : වන්දන
- සිංහල නම : සුදු හඳුන්

මයිසූර් ප්‍රාන්තයෙහි, කුර්ග් සහ දකුණු ඉන්දියාවේ කොයිම්බටෝර් යන ප්‍රදේශවලත්, ශ්‍රී ලංකාවේ හපුතලේ සහ වැලිමඩ යන ස්ථානවලත්, තිත්තෑනින් වැටෙන හෝ වගා කරනු ලබන කුඩා සදහර්ත ගසකි. ඖෂධ සඳහා ගනු ලබන්නේ මෙහි දැව, දුස්ස්‍රාවී තෙල් සහ පතුය.

Terminalia arjuna Wight & Arn

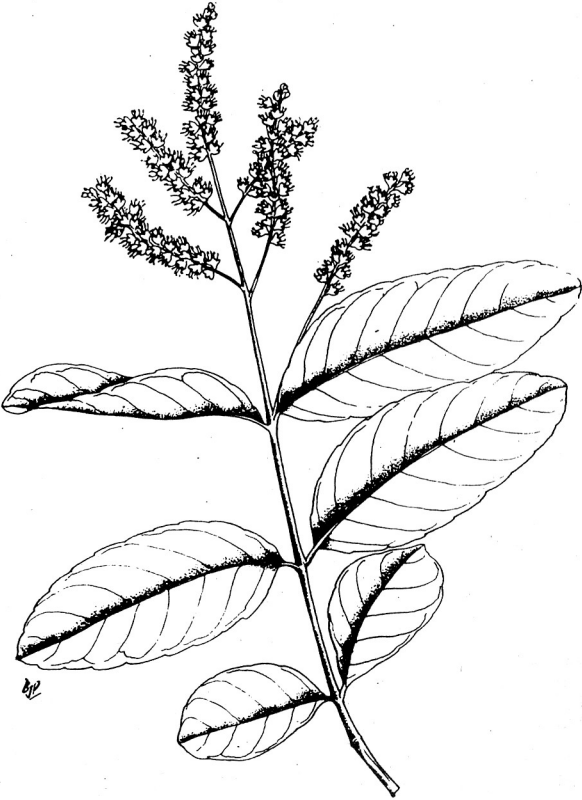
කුලය : Combretaceae
 සංස්කෘතික නම : අර්ජුන
 සිංහල නම : කුඹුක්

සුදු හඳුන්

තිත්ත රසින් සුත් මෙහි දැව. සිසිල් ගමක සහ කසට ගුණයන්ගෙන් සුක්තය. එහි තෙල් කසට ගතියෙන් සුක්ත වන අතර, ප්‍රජන මොහුක සහ ක්ලෝමියපථයන්ගෙන් ශ්ලේෂමල පටල කෙරෙහි විෂබීජ නාශක බලපෑමක් ඇති කරයි. එහි මූත්‍රකාරක, ශ්ලේෂමලහරකයක් සහ උත්තේජක ගුණයක් ද ඇත. ඖෂධීය වශයෙන් සඳුන් දැව. පිත උණ සහ පිපාසයට ප්‍රයෝජනවත් වන අතර, එය වතුරෙන් හෝ රෝස වතුරෙන් උරගා එම කල්කය පත්තයන් විදීමට, ප්‍රදහන ඉදිමුමට, දද කුෂ්ඨ දහදිය බිබිලි වලට බාහිර ආලේපයක් වශයෙන් සමෙහි ගැල්වීමද, උණ හිසරදය වැළැක්වීම තලල දෙපස ආලේප කිරීම, කැසීම, ප්‍රදහය, දහය සහ කණ්ඩුකීය වැළැක්වීම සඳහා සමෙහි ගැල්වීම කරනු ලැබේ. ජටරක උත්තෘප්‍රාතාව සහ පාවනය මර්ධනය කිරීම සඳහා යොද ගන්නා මෙය අධික පිපාසයට සහ ශරීරයේ උෂ්ණාධික ගතියට සහනය සලසයි. සඳුන් තෙල්, සුදබිංදුම, නිදන්ගත ආශයික ප්‍රදහය, ක්ලෝම ප්‍රදහ සහ මූත්‍රගි රක්තපාතය යන රෝගයන්ට ප්‍රකට ඖෂධයක් වෙයි. එහි කොළ එළවළුවක් වශයෙන්ද භාවිතා වෙයි. එය තේ වත්තක සෙවන ගෙන දෙන ගසක් වශයෙන් කිබිය හැකිවන අතර, පසම්‍භූ එහි ගෙඩි වලට ප්‍රිය කරති. ගෙඩි සඳහා ඇදී එන පසම්‍භූ වෙනත් කෘමීන්ද ආහාරයට ගනු ඇත. සඳුන්වල දැඩි දැවයෙන්ද, මුල් වලින්ද තෙල් නිස්සාරණය කර ගැනේ. මෙම තෙල් ඖෂධ සහ සුවද විලවුන් සඳහා බෙහෙවින් භාවිතා වෙයි. ඌව පළාතේ මේවා විශාල වශයෙන් වගා කිරීමේ හැකියාව ඇත.

ජලාශ අසල වැවෙන විශාල ගසකි. මෙහි පොතු සහ කොළ ඖෂධ වශයෙන් ගැනේ. " අර්ජුන අර්ෂ්ඨ " නමින් හැඳින්වෙන ශාක මධුපාතය සැකසෙනුයේ මෙහි පොත්තෙහි. එහි පොත්ත කසට වර්ගයක් ද, කන්තුක උත්තේජකයක්, තාතකයක් සහ ස්‍රාව්‍ය ආවර්තකයක් වශයෙන් ක්‍රියා කරයි. මෙයින් සාද ගන්නා කණාය පාවනයට සහ අර්ශස් රෝගයට ද විෂට ප්‍රතිගර්භයක් වශයෙන් යොද ගැනේ. අත්තෝකන්තු ප්‍රදහය පරිකන්තු ප්‍රදහය තාත්තිය සහ වුණ යන රෝගයන්ට පිලියම් වශයෙන්ද මෙය යොද ගැනේ. එහි පොත්තෙහි වර්ණකයක් වන වැනින් අත්තර්ගත වෙයි. සෝභියම්, ශුද්ධ කැල්සියම් කාබර්නේට් සහ ක්ෂාරීය ක්ලෝරයිස් මාත්‍රා අත්තර්ගතය. ග්ලයිකොසයිඩීය අබවර්ගයක් මෙම ගස පස බාදනය වැළැක්වීම සඳහා ගංගා සහ ජලාශ අසබඩ සිටුවිය හැකිය. අර්ජුන මූලයෙන් ජලය පවිත්‍ර කෙරෙතැයි විශ්වාස කෙරේ. ගැමියෝ මෙය ලීදවල් අසල සිටුවති. ශක්ති සම්පන්න ගසක් වන මෙයට, දැඩි නියඟයට, ජල ගැල්මට සහ සුළඟට ඔරොත්තුදීමේ හැකියාව ඇත. ඉන්දියාවේ එය මග දෙපස සිටුවන ගසක් වශයෙන් වටනු ලැබේ. එහි දැව උසස් ගණයේ දැව වශයෙන් භාවිතයට ගැනේ.

කුඹුක්

Madhuca longifolia (L) J.F. Macbr

කුලය : Sapotaceae
 සංස්කෘත නම : මධුකා
 සිංහල නම : මී

මෙය වියළි කලාපයේත්, තෙත් කලාපයේත් වැවෙන විශාලවූත්, සිත්කළු වූත් සදහර්ත වෘක්කයකි. එහි පොත්ත, පත්‍ර, මල් සහ ඇටද ඇටවල තෙල්ද ආයුර්වේද ඖෂධ සඳහා යොදාගනු ලැබේ. එහි තෙල් ආහාරය සඳහා සුදුසුය. උතුරු බස්නාහිර සහ උතුරු මධ්‍යම පළාත්වල වෙසෙන බොහෝ දෙනා දැනුණු ඔවුන්ගේ එදිනෙද ආහාරය පිසීමේදී මිනෙල් යොදා ගනිති. එහි තෙල් කහද ඖෂධ සඳහා යොදා ගනු ලැබේ. එහි දළු, පොත්ත සහ තෙල් හත්ත (කැසුම් බිඳුම්) සහ විස්ථාපනයකට පිලියම් කිරීමේදී බහුල වශයෙන් යොදාගනු ලැබේ. මල් පොහොට්ටුවල සහ මල්වල, පැණි අධික ප්‍රතිගතයක් අන්තර්ගත වෙයි. මෙම ගස් විශාල වශයෙන් ඇත්තම් මී මැසි සමූහ ඇති කළ හැක. මල් මධුපානයන් සඳහා යොදාගනු ලැබේ. දැඩි දැවයෙන් යුත් සිත්කළු ගසක් වන මෙය විශාල උද්‍යානයන්හි අලංකාරය සඳහා වැවිය හැකිය. මෙය මග දෙපස වැවීම සඳහාද සුදුසු ගසකි. මල් හටගන්නා අවධියේදී එයට මී මැස්සෝ ආකර්ශනය වෙති. කුරුල්ලන්ද, වටුලන්ද මෙහි ඉඳුණු ගෙඩි වලට බෙහෙවින් ප්‍රිය කරති. ගස ප්‍රවාරණය වීමේ එකම ක්‍රමය මෙයයි. බොද්ධ සාහිත්‍යයේ සඳහන් වන "මධුකා පාන" නම් පලතුරු යුෂය අත් කිසිවක් නොව මෙම ගසෙහි ඉඳුණු ගෙඩියෙහි යුෂයයි. එහි ඇත්තේ අලිපේර කිරීමේ රසයයි. වනාන්තර නැවත වගා කිරීම සඳහාද, මග දෙපස වැවීම සඳහා සුදුසු ගසක් වශයෙන් මෙය වැවීම කෙරෙහි වැඩි සැලකිල්ලක් දැක්වීම සුදුසුය.

Woodfordia fruticosa (L) Kurz

කුලය : Lythraceae
 සංස්කෘත නම : ධටකි
 සිංහල නම : මලිත මල්

හසුතලේ සහ උච්ච පළාතේ කඳු බඩුම්වල වැවෙන විශාල පඳුරකි. මෙහි දිප්තිමත් රතු පැහැති මල්, ඖෂධ සඳහා යොදා ගනු ලැබේ. එහි මල් උත්තේජකයක් ද, කසට සහ නානක ගතියෙන් යුක්තද වෙයි. මල් සහ කොළ වත් කළ උණු වතුරේ තම්බා තේ මෙන් පානය කරනු ලැබේ. අර්ෂ්ඨ සහ ආසවය පිලියෙල කිරීමේදී මදසාරිය පැසවීම් ඇති කිරීම සඳහා එහි මල් එක් කරනු ලැබේ. මෙම ශාක මධු පානයන්හි 6-8% දක්වා මදසාරිය නිෂ්පාදනය වූ පසුව, මෙම මල් මගින් පැසවුම පාලනය කරනු ලබයි. මෙහි මල් අතිසාරය, පාවනය සහ වෙනත් නිදන්ගත බඩවැල් රෝග මර්දනයට යොදාගනු ලැබේ. මල් වලින් සාදන කෂාය නිදන්ගත වුණු සඳහා පිලියම් වශයෙන් ගැනේ. මෙම පඳුර, තේ වතු වල බැඳුම් සෝදා පාච්චිම වැළැක්වීමට සිටුවිය හැකිය. එය තද නියඟයට ඔරොත්තු දෙන දැඩි ශාකයකි. මෙහි මලෙහි පැණිවලට බොහෝ පසමින් ප්‍රිය කරන අතර, වඳවී යන පසම් විශේෂයක් වන ගිරා මලින්නා මොවුන් අතුරින් විශේෂ වෙයි. දැනට අවශ්‍ය වන මුළු මලිත මල් ප්‍රමාණයම ඉන්දියාවෙන් ගෙන්වනු ලබන අතර 1990 වර්ෂයේ දී මලිත මල් කිලෝ ග්‍රෑම් 28250 ක් ආනයනය කිරීම සඳහා ලංකාව විසින් රු. 510404 ක් වැය කර ඇත.

Acorus calamus Linn

කුලය : Araceae
 සංස්කෘත නම : වවා
 සිංහල නම : වදකහ
 දෙමල නම : වසම්බු

මෙය අර්ධ ජලජ බහුවර්ෂක ශාකයකි. භාවිතා වන්නේ මෙහි වියලන ලද රයිසෝමයයි. මෙයින් ශල්‍යමල සහ වැනින් ස්වල්පයක්ද අන්තර්ගත දුස්ස්‍රාවී තෙලක් ද නිස්සාරණය කරගත හැකිය. මෙහි මුල් සහ රයිසෝම, උත්තේජක ජර්දක ආමාශයික ශල්‍යමල හරක කාමයින් ප්‍රතිග්‍රාසා හෙවත් ගැස්ම වලක්වන සහ ස්නායු සමක ගතියෙන් යුක්තය. විශාල (ග්‍රෑම් 30-40) මාත්‍රා වශයෙන් ගතහොත්, එමගින් දරුණු සහ නොනවතින ජර්දනය හට ගනියි. මානසික ආබාධයන්හිදී ඒවා විශාල වශයෙන් භාවිතා වෙයි. අග්නිමාන්දය ප්‍රාධිමානය ආහාර අරුචිය සහ ස්නායාර්දනය යන තත්වයන්ට මේවා ගනු ලැබේ. මෙය කුඹුරුවල වගා මාරුවේදී වගා කළ හැකිය. ඒවාට ජලය අවශ්‍ය වන්නේ ඉතා මද වශයෙනි. උච්ච, උතුරුමැද, පළාත්වල මෙය හොඳින් වැවේ. ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය මෙම ද්‍රව්‍ය සියල්ලම පාහේ තවමත් ඉන්දියාවෙන් ආනයනය කරනු ලබන අතර 1989 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකාව වියළි වදකහ අල කිලෝ ග්‍රෑම් 16000 ක් ආනයනය කිරීම සඳහා රු. 543575.08 ක් වැය කර ඇත.

Abrus precatorius L.

කුලය : Leguminosae
 සංස්කෘත නම : ගුන්ජා
 සිංහල නම : මදවිය

තෙත් කලාපයේත් වියළි කලාපයේත් වැවෙන විශාල සදහර්ත ශාකයකි. ගසෙහි පොත්ත, ඇට සහ කොළ ඖෂධ සඳහා ගනු ලැබේ. මෙහි ඇටයේ විෂ සහිත ප්‍රෝටීන් වර්ග නමින් හැඳින්වෙන ඇල්බියුමින් ද්‍රව්‍යයක් ද අන්තර්ගතය. මදවිය ඇට විරේකන ජර්දක නානක සහ කාචර්ධක ග්‍රහණයන්ගෙන් යුක්ත වෙයි. "Abrin" ප්‍රබල උත්තේජකයක් වන අතර එමගින් ඉදිමුමට සහ සම කැසීමට තුඩු දෙයි. එහි ඇටය තවමත් මිණුම් ඒකකයක් වශයෙන් භාවිතා කෙරේ. එහි මුල සහ පොත්ත, කැස්ස කැසුම් බිඳුම් සහ විස්ථාපනය සඳහා වන ඖෂධයකට ගනු ලැබේ. වර්ෂයේ වඩාත්ම වියළි කාලයන් තුළ පවා ගසෙහි කොළ හට ගනියි. එම කොළ සත්ව ආහාරයක් වශයෙන් ප්‍රයෝජනයට ගත හැකිය. මෙම ගස මග දෙපස වටන ගසක් වශයෙන්ද සිටුවිය හැකිය. මෙහි කොළ නිල්‍යාදිය, සර්වවිෂාදිය වැනි තෙල් වර්ග සඳහා යොදා ගනු ලැබේ.

Solanum virginianum L.

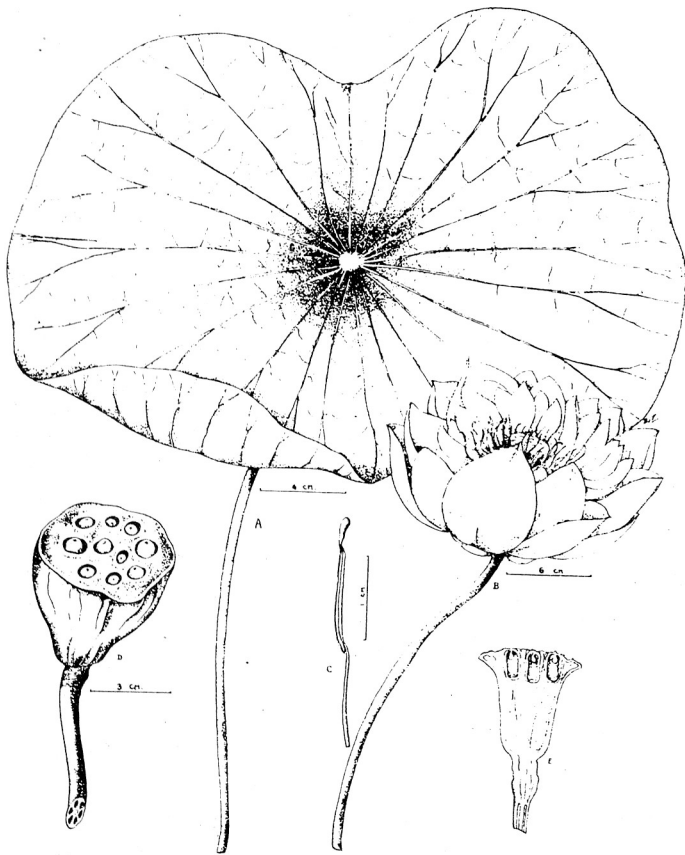
කුලය : Solanaceae
 සංස්කෘත නම : කන්ටකාරි
 සිංහල නම : කටුවැල්බඩු

බහුවාර්ෂික ශාකයකි. කලකදී එය වල්පැලෑටියක් වශයෙන් වැඩුණු නමුදු, දැන් රුපියල් දශ ලක්ෂ ගණනක *Solanum*

virginianum ඉන්දියාවෙන් ආනයනය කරනු ලැබේ. මෙය වියළි කලාපයේ පහසුවෙන් වැවිය හැකිය. මෙහි මුළු ශාකයම ඖෂධ සඳහා යොදාගනු ලැබේ. මේවා වියලන ක්‍රමය පිළිබඳව දේශීය ජනතාව තුළ දැනුමක් නොමැත. මෙම ශාකය මූත්‍රකාරකයක්! ශ්ලේෂ්මල හරකයක් සහ ජවර නාශකයක් වශයෙන් ද, උණ රෝගයේදී ද කැස්ස ඇදුම සහ වෙනත් පෙනහළු ආබාධයන් හිදී ද භාවිතා කරනු ලැබේ. 1990 වර්ෂයේ දී ලංකාව විසින් කටු වැල්බඩු කිලෝ ග්‍රෑම් 208650 ක් ආනයනය කිරීම සඳහා රු. 2472044.59 ක් වැය කොට ඇත.

Nelumbo nucifera Gaertn

කුලය : Nymphaeaceae
 සංස්කෘත නම : කමලා
 සිංහල නම : නෙළුම්

නෙළුම්

ප්‍රමාණයෙන් විශාල වූ මෙම ජලජ ශාකය සාමාන්‍යයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ සෑම ප්‍රදේශයකම, වැව් සහ පොකුණු වල වැවේ. මුළු ශාකයම ඖෂධ සඳහා ගනු ලැබේ. රයිසෝමයෙහි සහ ඇටවල රෙසින්, ග්ලූකෝස්, මෙටාර්බින්, වැනින්, මේද සහ ක්ෂාරීය වර්ගයක් අන්තර්ගත වෙයි. ඇට සහ පෝෂ්‍යද්‍රව්‍ය වන අතර රේණු සහ මල් සිසිල් ශමක කසට මූත්‍රකාරක තිත්ත සහ ශ්ලේෂ්මල ව්‍යර්ථ ගති වලින් යුක්තය. එහි ඇට ආහාරයට ගත

හැකිය. ඒවා පාවනය, අක්මා රෝග සහ උණ සඳහාත් කන්තක තානකයක් වශයෙන් ප්‍රයෝජනයට ගනු ලැබේ. මෙහි මල්වල හටගන්නා පැණි, පද්ම මධු තැනහොත් මකරන්ද යන නමින් හැඳින්වේ. ඒවා ඇස් රෝග වලට පිළියම් වශයෙන් ගැනේ. මල්වල සිරපය කැස්සටද, ලේ අර්ශස් වලින් ලේ ගැලීම වැලැක්වීමටද, අර්ශස් රෝගයටද පිළියම් වශයෙන් ගැනේ. එහි රයිසෝමයෙහි කෙඳි බහුල වශයෙන් පවතින බැවින් අර්ශස් රෝගයේ මලබද්ධයේදී, නිදන්ගත පාවනයේදී සහ නිර්වර්ණණ සහ ලක්ෂණයේ දී පරිභෝජනයට සුදුසුය. මෙය සමෙහි රෝගයන්හිදී ගැල්වීම සඳහා ගනු ලැබේ. ඉන්දියාව, තායිලන්තය, චීනය, කොරියාව, ජපානය සහ බොහෝ ඇත පෙරදිග රටවල ආහාර සහ ඖෂධ සඳහා ගනුපිණිස, පහත් බිම්වල විශාල වශයෙන් නෙළුම් වගා කරනු ලැබේ. මේ අතුරින් ඇතැම් රටවල් වගාමාරු ක්‍රමයට කුඹුරුවල නෙළුම් වටනු ලැබේ. ජලය සුළු ප්‍රමාණයක නෙළුම් වැවිය හැකිය. ජප්පතුව, ඉන්දියාව චීනය සහ ශ්‍රී ලංකාව යන රටවල ජනයාට නෙළුම් මල සුජනීය වූ මලකි. එය ඉන්දියාවේ ජාතික සුෂ්පයද වෙයි.

Plumbago zeylanica Linn

කුලය : Plumbaginaceae
 සංස්කෘත නම : විටුක
 සිංහල නම : රත්තිවුල්
 ද්‍රව්‍ය නම : විට්ටිර

උයන් වතු වල වැවෙන, පියකරු රත්පැහැ මල් හටගන්නා ගසකි. එහි මූලෙහි පොත්ත ඖෂධයක් වශයෙන් යොදා ගැනේ. එහි මූල විෂ සහිතය. එය භාවිතයට පෙර සැකසුම් කරගත යුතුය. එහි මූල අර්ශස් රෝගයට ගුණයක් ගෙන දෙයි. බොහෝ ආබාධයන්හිදී භාවිතා කරනු ලැබේ. බොහෝ ශාක මධුපානයන්ට මෙය යොදා ගැනේ. මුල් සහ පොතු *Leucoderma* නම් සමෙහි රෝගයට බාහිර ආලේපයක් වශයෙන් යොදා ගැනේ. මෙයද ඉන්දියාවෙන් ආනයනය කෙරේ. එහි දඩු පැල කිරීමෙන් බෝකර ගත හැකි වන අතර මහා අස්වැන්නක් ගෙන දෙයි.

Tinospora cordifolia Miers

කුලය : Menispermaceae
 සංස්කෘත නම : ගුඩුවි
 සිංහල නම : රසකිඳ
 ද්‍රව්‍ය නම : වින්ඩිල් කෝඩි

මෙය විශාල වැලකි. එහි කඳ සහ කොළ ඖෂධ සඳහා යොදා ගැනේ. මෙම වැලද, ආයුර්වේද ඖෂධ සඳහා විශාල වශයෙන් යොදා ගැනේ. මෙතරම් බහුල වශයෙන් භාවිතාවීම නිසා රසකිඳ හිඟයක් පවතී. එය උණ රෝග සඳහාද ආසාදනයන්ට, සංගමාලයකට, වර්මරෝග, වලදීද යොදා ගැනේ. මෙය අත් බෙහෙතක් වශයෙන් භාවිතා වෙයි. නෙල්ලි හා රසකිඳ කෂාය සිරුර සිසිල් කරගැනීම සඳහා ගනු ලබන සුලභ පානයකි. එයින් අධික දහඩිය සහ වාත වේදනා අඩු වෙයි. රසකිඳ පිටිද ඖෂධ සඳහා ගනු ලැබේ. එය ආයුර්වේදයේ බහුල වශයෙන් යොදා ගන්නා ඖෂධයකි. එහි කොළ මැල්ලුම් සඳහාද, කොළවල යුෂ කොළ කැඳ සඳහාද ගනු ලැබේ. මෙය ඕනෑම ගෙවත්තක වගා කළ හැකිය.

Azadirachta indica

කුලය : Meliaceae
 සංස්කෘත නම : නිම්බ, රාවිප්‍රිය
 සිංහල නම : කොහොඹ

ශ්‍රී ලංකාව පුරා වැවිය හැකිය. එහෙත් වියළි කලාපයේ වනගතව වැවේ. මෙය විශාල සදහර්ත ගසකි. එහි සෑම කොටසක්ම, එනම් මුල්, පොතු, දැව, ඇට, තෙල් මල්, කොළ සහ මැලියම් ඖෂධ වශයෙන් භාවිතා කෙරෙයි. එහි පොත්තෙන් දිප්තිමත් තැඹිලි පැහැති මැලියම් වර්ගයක් තිකුන් වෙයි. එහි ඇටවල කහ පැහැති වූත් තිත්ත රසයෙන් වූත් ස්ඵාවර තෙල් 10 - 31% පමණ අන්තර්ගත වෙයි. පොතු, මුල් සහ ඇට පණු අමාරු සඳහා යොදා ගැනේ. එහි ගෙඩිය, වර්ම රෝග වලටද පිළියම් වශයෙන් භාවිතා වෙයි. සෑම වෛද්‍ය ක්‍රමයකදීම පාහේ කොහොඹ භාවිතයට ගනු ලැබේ. එය උණ රෝගය, සාමාන්‍ය දුබලතාව, උණ රෝගයට පසු ඇතිවන සහ ආහාර අරුචිය යන අවස්ථාවන්හිදී භාවිතා වෙයි. එහි තෙල් urticaria, eczema, erysipiles සහ වටපණු රෝග, වර්ම රෝග යනාදියේදී ද භාවිතා කරනු ලැබේ. මෙම තෙල් දේශීය පශු වෛද්‍ය වරුන් විසින් හරකුන්ගේ සහ එළවළුන්ගේ වුණ ඇතුළු බොහෝ රෝග සඳහා භාවිතා කරනු ලැබේ. කොහොඹ තෙල් සබන් නිෂ්පාදනයේදී ද යොදා ගැනේ. හින්දු භක්තිකයින් විසින් පූජනීය ගසක් වශයෙන් සලකන අතර, මෙය සිටුවීම සෞඛ්‍යයට හිතකර වෙයි. මෙහි වියළන ලද කොළ මධුමේහ රෝගීන්ට මද තිත්ත රසයකින් යුත් හේ වැනි පානයක් වශයෙන් සකස්කර දෙනු ලැබේ. කොහොඹ ලියෙන් තැනූ ඇඳක නිදා ගැනීමෙන් අර්බුදකාරී වර්ම රෝගයන්ගෙන් පෙළෙන්නවුන්ට සෙත සැලසෙන බැව් විශ්වාස කෙරේ. කොහොඹ ගස අමනුෂ්‍ය දේපළ දුරු කර පරිසරය පවිත්‍ර කෙරෙතැයි වින සහ ඉන්දියානු ජාතිකයෝ විශ්වාස කරති. මෙය මග දෙපස සෙවන සඳහා වැවීමටද සුදුසු ගස් විශේෂයකි. ඒ සඳහා ජලය අවශ්‍ය වන්නේ අල්ප වශයෙනි. එයට අධික උෂ්ණයද, මහාමාර්ගයන් කෙරෙන් ඇතිවන වෙනත් බාධකද, දරා ගැනීමේ ශක්තිය ඇත. ගිරවූත් සහ වෙනත් පසපිත් මෙහි ඉදුණු ගෙඩිවලට ප්‍රිය කරති. බොහෝ පසපිත් විශාල කොහොඹ ගස්වල බෙතවල කුඩු තනා ගනිති.

Aloe vera Linn

කුලය : Liliaceae
 සංස්කෘත නම : ඊතා කුමාරි
 සිංහල නම : කෝමාරිකා

මෙහි විවිධ වර්ග රාශියක් ඇති අතර ඇතැම් ඒවා නිරායාසයෙන් වැවේ. ඒවා උණුසුම් වියළි දේශගුණ තත්වයන් යටතේ වැලි සහිත පසෙහි මැනවින් වැඩේ. එහි පත්‍රය ඇතුළත ඇති ජෙලි වැනි ද්‍රව්‍යය ඖෂධයක් වශයෙන් භාවිතා වෙයි. මෙම ජෙලි වැනි ද්‍රව්‍යය විජලනයෙන් ලැබෙන නිෂ්පාදනය හඳුන්වනු ලබන්නේ තිත්ත අබින් යනුවෙනි. මෙයද ඖෂධයක් වශයෙන් භාවිතා වේ. මෙහි යුෂ සිසිල් ගතියෙන් යුතුවන අතර පවිත්‍ර කාරකයක්ද වෙයි. එය පිළිස්සීම සහ වුණ වලටද, අක්මා සහ ප්ලීහාවේ රෝග වලටද පාවිච්චි කෙරේ.

මේවා සුළු මාත්‍රා වශයෙන් ගත් කළ උදරාබාධ සඳහා ප්‍රතිකාරයක් වන අතර, විශාල මාත්‍රාවන් ගත්කළ විරේකයක් ද වෙයි. විවිධ අක්ෂි රෝගයන්ට සහ කැස්සටද එය භාවිතා කෙරේ. මෙහි යුෂයෙන් කුමර් ආසව නැමති ශාක මධුපානයක් තනනු ලැබේ. විලවුන් ද්‍රව්‍යයක් වශයෙන්ද භාවිතා වන මෙය මෙකල හිස් සෝදන සෑමිසු වර්ග සඳහාද මුහුණෙහි ගල්වන ක්‍රීම් වර්ග සඳහාද බහුල වශයෙන් භාවිතා කරනු ලැබේ. මෙහි යුෂ, ස්වාභාවික පාන වර්ග සැකසීමට භාවිතා කෙරේ. ජපානයේ සහ තායිවානයේ මේවා ස්වාභාවික පාන වර්ගයක් වශයෙන් බඳුන්වල අසුරා අලෙවි කරනු ලැබේ. මෙම පානය අර්බුදකාරී මත්ලෝලිත්වයට සුදුසු පිළියමක් සේ නිර්දේශ කරනු ලැබේ. මෙහි අක්මාව ප්‍රතිශ්ඨාපනය කරන ගුණයක් ඇත. එහෙයින් එය සංගමාලය වැළඳුනවිට ද භාවිතා කරනු ලැබේ.

Adhatoda vasica L

කුලය : Acanthaceae
 සංස්කෘත නම : වසක
 සිංහල නම : පාවට්ටා

මෙම ශාකය (පඳුර) ශ්‍රී ලංකාවේ සෑම ප්‍රදේශයකම වැවේ. මේවා පහසුවෙන් වගාකල හැකි වන අතර දුෂ්කර දේශගුණික තත්වයන්ට ඔරොත්තු දෙයි. මුළු ශාකයම ඖෂධ සඳහා භාවිතා කෙරෙයි. බොහෝ ඖෂධ සකස් කිරීමේදී මුල්, කොළ සහ මල් විශාල වශයෙන් භාවිතා කෙරෙයි. ඒවා මුත්‍රාකාරකයක් සහ ශ්ලේෂ්මල හාරකයක් වශයෙන් භාවිතා කෙරේ. අර්බුදකාරී බ්‍රොන්කයිටිස් රෝගයේ දී මෙමගින් කැස්ස තනරවී සෙම බුරුල්වීමෙන් එය පහසුවෙන් පිටතට නිකුත් වෙයි. උණ කැස්ස සහ පෙනහළු වලට වැළඳෙන වෙනත් රෝග වලදී, මුළු පැලයෙන්ම සකස්කල කෂාය පාවිච්චි කරනු ලැබේ. මේවා වැටවල් වලට වැවිය හැකිය. මෙය සැමවිටම ගෙවත්තෙහි තිබිය යුතු ශාකයකි. දේශීය ඖෂධ වෙළඳ පොලෙහි මේ සඳහා විශාල ඉල්ලුමක් ඇත.

Abelmoschus moschatus Medic

කුලය : Malvaceae
 සංස්කෘත නම : ලතා කස්තුරි
 සිංහල නම : කපුකිණියස්ස
 ද්‍රවිඩ නම : වතිලයි කස්තුරි

මෙය ඉන්දියාව මුළුල්ලේ සුළඟව වැවෙන ගසකි. එය ශ්‍රී ලංකාවේද වැවේ. මෙයින් භාවිතයට ගනු ලබන කොටස් වන්නේ, ඇට, මුල් සහ කොළය. ඇට ඖෂධ වශයෙන් භාවිතා වෙයි. එය කස්තුරි සඳහා ආදේශකයක් ද වෙයි. සුරෝපිය වෙළඳමෙහිදී මෙය හැඳින්වෙන්නේ "grains of ambrette" යන නමිනි. වෛද්‍යවේදයේ දී එය ස්නායුගත රෝග සහ පෙනහළු රෝග යනාදියේදී ප්‍රයෝජනවත් වෙයි. ඖෂධීය තෙල් වර්ග සුවදවත් කිරීම සඳහාද ඒවා යොදා ගනු ලැබේ. මෙම ශාකයෙහි දුඬුවෙන් ශක්තිමත්වූත් ප්‍රයෝජනවත් වූත් කෙඳි වර්ගයක් මෙය ශ්‍රී ලංකාවේ වැවිය හැකි වූවත් තවමත් විශාල ප්‍රමාණයක් ඉන්දියාවෙන් ආනයනය කරනු ලැබේ. ඇටවල සගන්ධ තෙල් සුවදවිලවූත් කර්මාන්තයේ දී යොදා ගැනේ. 1990 වසරේදී ශ්‍රී

ලංකාව විසින් කපුකිණිස්ස ඇට කිලෝ ග්‍රෑම් 1576 ක් ආනයනය කිරීම සඳහා රු. 79706 ක් වටිනා විදේශ විනිමය වැය කොට ඇත.

Saraca indica Linn

කුලය : Leguminosae
සංස්කෘත නම : අසෝක
සිංහල නම : අසෝක

මීටර් 8-9 අතර උස ඇති ගසකි. මෙය ඉන්දියාවේ, ශ්‍රී ලංකාවේ සහ මලයාවේ පැතිර පවතියි. මෙහි පොත්ත මාෂධයක් වශයෙන්

යොදා ගැනේ. මේවායේ විශාල හිඟයක් පවතින නිසා ආදේශක සහ දූෂක ද්‍රව්‍ය භාවිතා කරනු ලැබේ. මෙතෙක් මෙය වාණිජමය ද්‍රව්‍යයක් වශයෙන් වගාකර නොමැත. එය ආයුර්වේද වෛද්‍යවේදී උදරය විශාලවීම, අර්ශස් රෝගය, ගර්භාෂයෙන් discharge වුණ සහ ගර්භාශ ශ්‍රාවයන් ඔසප් ව්‍යාකූලතාවයන්ට ද වලදී භාවිතා කරනු ලැබේ. මෙහි පොත්ත ගර්භාෂයේ ලේ ගැලීම, අර්ශස් රෝගය සහ පාවනය සඳහා භාවිතා කරනු ලැබේ. ඒවායේ ඉතා අලංකාරවූ මල් හටගන්නා අතර, අලංකාරය සඳහා එම ගස වටනු ලැබේ. හින්දු භක්තිකයෝ එය ගෙවත්තෙහි වැවීමට සුදුසු පූජනීය වූත් සුබපල ගෙන දෙන්නාවූත් ගසක් යැයි විශ්වාස කරති. මෙය වාණිජමය වශයෙන් පුළුල් ලෙස වගා කිරීමේ හැකියාව ඇත. මෙහි පොත්තට විශාල ඉල්ලුමක් පවතී.